

บทที่ 3

ขั้นตอนการทำงานของหน่วยสืบสวน

สาเหตุของอุบัติเหตุ

- ❖ การเข้าสู่ที่เกิดเหตุ
- ❖ การดำเนินการขณะมาถึงที่เกิดเหตุ
- ❖ การรักษาสถานที่เกิดเหตุ
- ❖ บริเวณจุดเกิดเหตุ
- ❖ ตรวจสอบสภาพทาง
- ❖ ตรวจสอบสภาพร่างกายของคนขับรถที่เกิดเหตุ

เมื่อมีการรายงานเรื่องอุบัติเหตุจากการชนและจราจร สิ่งที่สำคัญคือต้องได้ตำแหน่งที่แน่นอนของจุดเกิดเหตุ และความรุนแรง หากจำเป็นต้องร้องขอความช่วยเหลือเพิ่มเติมที่ต้องการ หรือขอให้เตรียมพร้อมเมื่อจำเป็น เช่น

- รถพยาบาล
- แพทย์
- เครื่องมือดับเพลิง
- เครื่องตัด หรืออุปกรณ์เครื่องมือตัด
- รถลากจูง
- ทีมกู้ภัย

บันทึกชื่อที่อยู่ของบุคคลที่รายงานอุบัติเหตุการชน พิจารณาข้อมูลจากผู้แจ้งว่าทราบข้อมูลของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด หากการรายงานที่ได้รับไม่ได้จากตัวบุคคลโดยตรง จำเป็นต้องขอเบอร์โทรศัพท์ผู้ที่โทรแจ้ง เมื่อมีการโทรแจ้งมากกว่า 1 ราย ในเรื่องที่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุรายเดียวกัน จะต้องตรวจสอบโดยละเอียดว่าอาจมีอุบัติเหตุอีกรายที่เกิดขึ้นใกล้เคียงหรือไม่

3.1 การเข้าสู่ที่เกิดเหตุ

การเข้าสู่ที่เกิดเหตุต้องเป็นไปอย่างปลอดภัยมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้สืบสวนอุบัติเหตุไม่ควรก่อให้เกิดอุบัติเหตุขึ้น หรือเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของอุบัติเหตุใหม่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าสู่ที่เกิดเหตุโดยการเปิดเสียงไซเรน และไฟฉุกเฉินนำทาง แต่ต้องใช้ด้วยความระมัดระวังและต้องทำตามกฎหมายจราจรในการใช้รถฉุกเฉิน

การเข้าสู่จุดเกิดเหตุให้เร็วที่สุด ต้องมีความรู้เรื่องถนนสายหลัก และทางลัดในพื้นที่รับผิดชอบ ต้องหลีกเลี่ยงเส้นทางที่การจราจรติดขัด และการกีดขวางบนทางหลวง ไม่เช่นนั้น ผู้ประสบเหตุและพยาน หรือยานพาหนะอาจจะถูกเคลื่อนย้ายออกจากสถานที่เกิดเหตุจริง และหลักฐานที่สำคัญอาจจะสูญหายได้

ก่อนเข้าถึงจุดเกิดเหตุให้จดบันทึกหมายเลขทะเบียนรถ หรือรถที่มีความเสียหาย หรือรถต้องสงสัย ขั้วออกจากที่เกิดเหตุหรือจอดในพื้นที่ใกล้เคียง ข้อมูลพวกนี้อาจจะมีคุณค่าระหว่างการสอบสวน ติดตามในการตามหาพยานหรือรถที่ชนแล้วหนี

รูปที่ 3.1-1 อุบัติเหตุบางชนิดมีความรุนแรงรบกวนการจราจรหลักเป็นระยะเวลานาน และต้องการผู้เชี่ยวชาญในหลายด้าน

3.2 การดำเนินการขณะมาถึงที่เกิดเหตุ

ยานพาหนะของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยสืบสวน ตำรวจ มูลนิธิกู้ภัย รถพยาบาล ต้องจอดในตำแหน่งที่ปลอดภัย สะดวก ในบริเวณจุดที่เกิดเหตุ จัดให้มีการป้องกันอันตรายสำหรับบุคคล และรถปฏิบัติงาน โดยการใช้ไฟกระพริบฉุกเฉิน และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอย่างอื่น ห้ามจอดรถในตำแหน่งที่อาจจะถูกปิดกั้นได้จากการจราจรอื่น

ผู้ปฏิบัติงานต้องพิจารณาว่าเหตุที่เกิดขึ้นเป็นอุบัติเหตุแบบชนแล้วหนีหรือไม่ จึงตัดสินใจไปสู่ขั้นตอนในการสอบสวนต่อไป

หน่วยสืบสวนจะต้องทำการสังเกตแนวโน้มของอันตรายต่างๆ จากผลของอันตรายตัวอย่าง เช่น

- น้ำมันเชื้อเพลิงที่รั่วไหลออกมา
- วัตถุระเบิด หรือวัตถุอันตรายอื่นๆ ที่รั่วไหลอยู่บนถนนหรือบรรทุกอยู่บนยานพาหนะ ณ สถานที่เกิดเหตุ
- สายไฟฟ้าที่ตกลงมา

เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ต้องระมัดระวังในการจัดเตรียมการดูแลผู้บาดเจ็บในทันที และอาจเตรียมเพื่อรับการช่วยเหลือเพิ่มเติม เช่น บุคลากรของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสาธารณสุขปภค เป็นต้น

3.3 การรักษาสถานที่เกิดเหตุ

เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ต้องติดตั้งอุปกรณ์การเตือนภัยให้เพียงพอบนถนน หรือสถานที่ใกล้เคียงตามแนวสายทางเข้าที่เกิดเหตุ เพื่อเตือนผู้ขับขี่อื่น ๆ และเพื่อให้การสัญจรเป็นระเบียบ และปลอดภัย ขอบเขตและการใช้อุปกรณ์เตือนภัยขึ้นอยู่กับสถานที่และความรุนแรงของอุบัติเหตุ ปริมาณจราจร สภาพอากาศ ทัศนวิสัย สภาพพื้นที่ และข้อจำกัดอื่น ๆ

ในกรณีที่อุบัติเหตุมีอันตรายจากการลุกเป็นไฟได้ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิงรั่วไหลบนถนน ควรระมัดระวังการวางคบไฟเตือนภัย ต้องควบคุมไม่ให้ผู้คนในบริเวณใกล้จุดเกิดเหตุสูบบุหรี่

การคืนสภาพการจราจรให้เป็นปกติโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ อาจจัดให้ใช้ทางเบี่ยงอื่นเมื่อถนนถูกปิดกั้น และเมื่อจำเป็นต้องปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุเพื่อการสอบสวนรายละเอียด

เมื่อต้องการความช่วยเหลือจากกลุ่มคนที่สังเกตการณ์อยู่ เช่น อาสาสมัครเพื่ออำนวยความสะดวก ให้เลือกผู้ที่เหมาะสม และสามารถที่จะจัดการกับภารกิจนั้น ๆ ได้ โดยให้คำแนะนำที่จำเป็นและเป็นสิ่งที่คาดว่าจะได้รับจากความร่วมมือจากอาสาสมัคร

การดำเนินการควบคุมฝูงชน ณ จุดเกิดเหตุ จะต้องดำเนินการอย่างสุภาพและให้คำแนะนำตามที่จำเป็น

3.4 บริเวณจุดเกิดเหตุ

การสอบปากคำผู้ขับขี่ และบันทึกคำให้การ ให้เป็นไปตามกฎหมาย และนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หน่วยสืบสวนทำหน้าที่ตรวจสอบ และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับใบขับขี่ของผู้ขับขี่ กรณีที่ใบขับขี่จำกัดประเภทการขับยานพาหนะหรือข้อจำกัดอื่น ๆ ให้ตรวจสอบว่าคนขับรถอยู่ในเงื่อนไขที่กำหนดหรือไม่

ในการสัมภาษณ์พยานไม่ว่าจะอยู่ในที่เกิดเหตุ หรือระหว่างการสอบสวนติดตามงานจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่บ่งชี้ ควรเก็บคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรที่จำเป็น ต้องระมัดระวังในการเก็บข้อมูลที่จัดเก็บได้จากพยานที่มีอคติ หรือพยานที่อาจจะพยายามให้ได้รับความสนใจ หรือช่วยเหลือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หรือพยานที่เป็นญาติหรือเพื่อนฝูงของคนขับรถที่ต้องสงสัยที่ทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ทั้งนี้ควรนำข้อมูลที่ได้นั้นมาประกอบกับหลักฐานพบในที่เกิดเหตุก่อนจึงจะทำการสรุป

ทันทีที่ทำการสอบสวนในที่เกิดเหตุแล้วเสร็จ ต้องตรวจสอบให้มั่นใจว่าพื้นที่นั้นปราศจากวัตถุอันตรายที่อาจจะหลงเหลืออยู่จากผลของอุบัติเหตุ เศษวัสดุทั้งหมด เช่น เศษกระจก และเศษโลหะ

คบไฟฉุกเฉิน คราบน้ำมันที่หกหล่นได้ถูกกลบด้วยทรายหรือดินแล้วหรือไม่ หากเป็นไปได้ให้ขนย้ายสิ่งบ่งชี้ทั้งหมดออกไป มิฉะนั้นความสนใจของคนขับรถอื่นๆ ที่ตามมาอาจจะเบี่ยงเบนไปยังวัตถุนั้นๆ และอาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุซ้ำซ้อนตามมา

3.5 ตรวจสอบสภาพทาง

ผู้สอบสวนต้องพิจารณาสภาพทางกายภาพของทางหลวง และทรัพย์สินที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่คนขับรถผู้ประสบอุบัติเหตุที่เข้าไปเกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลควรต้องพิจารณาการสังเกตในแนวสายตาการมองของคนขับรถ หากจำเป็นให้กลับไปที่เกิดเหตุในวันถัดมาในเวลาเดียวกับที่อุบัติเหตุเกิดขึ้น

การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้ :

- สิ่งกีดขวางตามข้างสายทางของทางหลวงที่จะจำกัดความสามารถการมองเห็นของคนขับรถในการมองเห็นวัตถุต่างๆ ที่คงอยู่ หรือมีแนวโน้มว่าเป็นอันตราย หรืออุปกรณ์ควบคุมการจราจร ต้องให้ความสนใจโดยเฉพาะกับป้ายโฆษณา รถที่จอดใกล้ทางแยกมากเกินไป ตัวอาคารที่อยู่ใกล้ชิดติดขอบทางหลวง พุ่มไม้ มูลดินคันทาง เป็นต้น
- สิ่งกีดขวางหรือข้อบกพร่องบนเส้นทางหรือไหล่ทางซึ่งอาจจะทำให้รถเสียการควบคุม เช่น ไหล่ทางที่อ่อนนุ่ม ไหล่ทางลื่น หลุมบ่อ ร่องล้อบนถนน เป็นต้น
- ความไม่พอเพียง หรือขาดความเหมาะสมในการออกแบบถนน แนวทาง ความลาดชัน ระดับความกว้างของพื้นทาง หรือไหล่ทาง การยกกระดุมของทางโค้ง (Super Elevation) เป็นต้น
- การติดตั้งอุปกรณ์การควบคุมการจราจรไม่เหมาะสม บกพร่องหรือไม่เพียงพอ ตัวอย่างเช่น ไฟจราจร ป้ายหยุดรถ และป้ายให้ทาง เป็นต้น
- ไฟถนนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะเรื่องนี้จะสำคัญมากกับอุบัติเหตุที่เกิดกับคนเดินเท้า
- แสงสว่างจากไฟส่องสว่างทำให้สายตาคนขับพร่ามัวในการมองอุปกรณ์การควบคุมการจราจร รวมทั้งคนเดินเท้า ผู้สูงอายุที่ส่วนมากจะถูกกระทบอย่างรุนแรงจากแสงไฟจ้า
- พื้นผิวถนนลื่นที่เกิดจากสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง การรั่วไหลของน้ำมัน ยางมะตอยที่ร้อน พื้นที่เป็นไม้ เช่น สะพาน และความชื้นบนถนนที่ฝุ่นผงจับกลุ่ม หรือถนนดิน
- แนวทางของถนนที่ทอดตามตำแหน่งของดวงอาทิตย์ หรือแสงไฟหน้ารถที่พุ่งเข้ามายานพาหนะ สถานการณ์เหล่านี้จะเป็นอันตรายต่อความสามารถในการมองเห็นของคนขับรถหรือแนวโน้มของสภาพอันตราย

ส่วนประกอบทางกายภาพที่สามารถปรับแต่งและแก้ไขเพื่อขจัด หรือลดอุบัติเหตุให้น้อยลง ควรต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการแก้ไข

3.6 ตรวจสอบสภาพร่างกายของคนขับรถที่เกิดเหตุ

สภาพร่างกาย และจิตใจของคนขับรถ และคนเดินเท้าสามารถเป็นปัจจัยส่วนเสริมในอุบัติเหตุทางจราจร สถานการณ์เช่นนี้ควรต้องให้ข้อสังเกต และสร้างความสัมพันธ์กับเหตุการณ์นำไปสู่การชันสูตร

และเป็นสาเหตุการชน ตัวอย่างเช่น การขาดความรอบคอบไม่ระมัดระวัง หรือความบกพร่องทางสายตาอาจจะหน่วงการรับรู้ถึงอันตราย และทันทีที่รับรู้ถึงอันตรายปฏิกิริยาตอบสนองที่ช้า หรือความบกพร่องทางร่างกายอาจจะทำให้การแก้ไขหรือการดำเนินการหลบหลีกต้องใช้เวลามากยิ่งขึ้น ผลให้มีการชนกันได้

การบริโภคแอลกอฮอล์ หรือเสพสารเสพติดอื่น ทำให้ความสามารถของคนขับรถลดลง การควบคุมรถ ผู้คนที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์ หรือสารเสพติดมีแนวโน้มที่จะเกี่ยวข้องในอุบัติเหตุจราจรมากกว่าคนขับรถอื่นๆ

การควบคุมยานพาหนะของคนขับรถที่สมรรถภาพในการขับลดลงจะตกอยู่ 3-5 ระดับ ดังนี้:

1. ความผิดปกติด้านกลไก

- ไม่ลดไฟสูงหน้ารถเมื่อพบการจราจรที่วิ่งสวนทางมาในฝั่งตรงข้าม
- ขับรถในระหว่างค่ำมืดโดยไม่เปิดไฟหน้ารถ
- ไม่เปิดสัญญาณไฟเลี้ยว หรือไม่ปิดไฟสัญญาณเมื่อเลี้ยวเสร็จ
- ไม่ปิดไฟในขณะขับรถ
- การใช้สัญญาณแทรกเกินความจำเป็น
- มีปัญหาในการเข้าเกียร์ให้ถูกต้องหรือในช่วงทางระยะที่เหมาะสม เข้าเกียร์ถอยหลังเมื่อต้องการเดินหน้า
- พยายามจะสตาร์ทเครื่องอีก เมื่อเครื่องยนต์เดินอยู่

2. การขับรถที่ขาดเสถียรภาพ

- ขับรถโซเซเข้า-ออก จากช่องวิ่ง
- ขับรถผิดช่องวิ่ง หรือผิดทิศทางในถนนวิ่งทางเดียว
- ขับรถเร็วเกินไปหรือช้าเกินไป
- ไม่ปฏิบัติตามการกำกับของระบบการจราจร เช่น ป้ายหยุด หรือป้ายให้ทาง เป็นต้น

3. อุบัติเหตุจราจร

- คนขับรถประมาณร้อยละ 75 ที่เคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุแบบเดี่ยว
- การชนประสาน และการชนแล้วหนีส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับคนขับรถที่สมรรถภาพบกพร่อง

อาการบางอย่างที่อาจจะแสดงออกในคนขับรถที่สมรรถภาพการขับขี่บกพร่อง หรือคนที่ขับรถที่อยู่ภายใต้ฤทธิ์ของเครื่องดื่มที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทคือ

- กลิ่นแอลกอฮอล์ขณะที่คนขับรถหายใจ
- เสื้อผ้าแต่งกายไม่เรียบร้อย
- กางเกง หรือเสื้อผ้าเปียกชื้น
- ต้องยืนพิงเพื่อพยุงตัว
- คำพูดไม่ต่อเนื่อง

- การเคลื่อนไหวช้า
- หน้าแดง หรือซีดเผือด
- กิริยาก้าวร้าว
- เติ้นโซเซ หรือหกล้ม
- คลำหาใบขับขี่แบบเปะปะ
- ใช้คำพูดหยาบค้าย
- แสดงอาการร่วง
- พุดมาก และหัวเราะ
- ตื่นเต้น
- ร้องไห้
- ตาแดงกล่ำ
- การมองเห็นไม่ดี

การตัดสินใจจะสัมพันธ์กับความชำนาญ ความเป็นผู้ใหญ่ และประสบการณ์

ทัศนคติและอารมณ์ เป็นปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนขับรถ ผู้ขับขี่ที่มีความกังวลเกี่ยวกับครอบครัว หรือปัญหาการเงิน ไม่มีสมาธิ และอื่นๆ สามารถที่จะเป็นส่วนเสริมให้เกิดอุบัติเหตุทางจราจร

ความเหนื่อยล้าหรือง่วง ทำให้ความสามารถและความรับรู้ของผู้ขับขี่ที่ลดลง ในสถานการณ์เช่นนี้สามารถอนุมานจากคำให้การของพยาน เช่นว่า รถได้ขับค่อนข้างช้า ในความเร็วไม่คงที่ จากหลักฐานมีyakกระตุ้นตื่น อยู่ในรถหรือในตัวคนขับ ระยะทางของการเดินทาง และข้อมูลที่ถูกโดยสารหรือพยานยืนยันให้ ข้อสงสัยว่าอุบัติเหตุจากการ หลับใน เมื่อคนขับรถไม่สามารถขับตามทางโค้งแต่กลับขับตรงไป ตกถนนและไม่เหยียบห้ามล้อก่อนเกิดอุบัติเหตุ

การรับสารพิษ Carbon Monoxide โดยปกติจะเป็นลักษณะง่วงนอน มึนงง และปวดศีรษะ สับสน และอ่อนเพลีย สารพิษ Carbon Monoxide มีอาการภายนอกที่บ่งชี้หลายอย่างคล้ายกับผลกระทบของแอลกอฮอล์หรือยาเสพติด เมื่อถูกสงสัยว่าได้รับสารพิษ Carbon Monoxide ต้องมั่นใจว่าผู้รับพิษต้องได้รับการดูแลและช่วยเหลือเบื้องต้น

จิตใจและประสาทมีบทบาทสำคัญมากในความสามารถของคนถึงการรับรู้สภาพอันตราย การตัดสินใจที่เหมาะสมและการประสานการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อให้ตรงกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ผู้สอบสวนควรตรวจสอบอย่างใกล้ชิดถึงสภาพเด่นชัดของจิตใจ และระบบประสาทของคนขับรถที่อายุน้อยมากหรือผู้ขับขี่สูงอายุ

สภาพความรู้สึก โดยเฉพาะความบกพร่องของสายตาหรือการได้ยิน ที่อาจจะเป็นอุปสรรคหรือทำให้ความสามารถของคนลดลงอย่างรุนแรงในการรับรู้ถึงอันตรายทางถนนและการจราจร ร้อยละ 90 ของข้อมูลทั้งหมดในการบังคับรถยนต์จะต้องผ่านการมองเห็นเส้นทาง ความบกพร่องทางสายตาจะ

ทำให้คนขับรถไม่สามารถมองเห็น หรือเข้าใจความหมายของอุปกรณ์การควบคุมจราจร เช่น ป้ายหยุดรถ

ความชำนาญในการขับรถเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ควบคุมรถได้อย่างปลอดภัยภายใต้สภาพการณ์ต่างๆ หากขาดความชำนาญในการขับรถบ่อยครั้งจะเป็นผลให้คนขับรถเสียการควบคุมรถเกิดการลื่นไถล หรือการบังคับควบคุมรถอื่นที่ปกติจะควบคุมได้โดยคนขับรถที่มีประสบการณ์

ข้อจำกัดของร่างกาย จะเป็นส่วนส่งเสริม เป็นปัจจัยส่วนส่งเสริมที่คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เล็กน้อยของอุบัติเหตุทางการจราจร คนขับรถที่ร่างกายพิการส่วนใหญ่พบว่าขับรถระมัดระวังมากขึ้น และยังพยายามพัฒนาความชำนาญในการขับรถ

ในกรณีที่จำเป็นเพื่อกำหนดลักษณะเฉพาะตัวของผู้ขับขี่รถ ในกรณีที่ไม่มีพยานของอุบัติเหตุ, คนอยู่ในรถทั้งหมดเสียชีวิตหรือผู้ที่อยู่ในรถไม่ยอมรับว่าใครเป็นคนขับรถ ผู้สอบสวนควรดำเนินการดังนี้:

- ต้องเน้นสีของเสื้อผ้า โดยเฉพาะเสื้อผ้าท่อนบนเช่น เสื้อเชิ้ตหรือแจ็กเก็ต และรูปลักษณะของผู้คนที่เกี่ยวข้องที่น่าสังเกต นอกจากนั้นควรเน้นสิ่งที่ผู้ขับขี่รถสวมใส่หรือลักษณะอื่นๆ เฉพาะตัวอย่างเช่น แว่นตาหรือสีของผม
- เก็บรอยนิ้วมือแฝงจากพวงมาลัยเมื่อเป็นไปได้และรอยนิ้วมือแฝงของบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อจุดประสงค์ของการเปรียบเทียบที่กฎหมายยอมให้ทำ
- ตรวจสอบคันห้ามล้อ คลัทช์ คันเร่งและพื้นรองเท้าเพื่อตรวจเทียบรอยพิมพ์
- ตรวจสอบคนที่ได้รับบาดเจ็บที่อยู่คู่กับการจัดที่นั่ง